

- образовани: дис... канд. пед. наук : 13.00.02 / Лариса Григорівна Кузьміна. – М., 1998. – 206 с.
5. Мазунова Л. К. Письмо как способ и средство сохранения фенотипа «Человек культурный». Монография / Мазунова Лидия Константиновна. – М., 2006. – С. 195 – 242.
 6. Подосинникова А.И. Обучение студенто-филологов идиоматичным предикативным конструкциям английской разговорной речи на материале аутентичных художественных текстов : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Подосинникова Анна Игоревна. – К., 2003. – 279 с.
 7. Синицина И.Е. Психология письменной речи учащихся : автореферат дис...доктора психол. наук / И.Е. Синицина. – Киев, 1968. – 47 с.
 8. Степаненко М.І. Взаємодія формально-граматичної і семантичної валентності у структурі словосполучення та речення / М.І. Степаненко. – К.: Освіта, 1997. – 216с.
 9. Hedge T. Writing. – Oxford: QU. Press, 1996 – 168 p.
 10. Silva T. Second Language Composition Instruction: Development, issues and directions in ESL // Second Language Writing: Research in sights for the classroom – Cambridge: CUP, 1993. – P.11 –23.
 11. Rivers W. Teaching Foreign Language Skills. – Chicago: University of Chicago Press, 1981. – 576 p.
 12. Hermanns, Frits. Personales Schreiben Argumente fur das Schreiben im Unterricht des FS Deutch. – Munchen: Indicium, 1988. – S. 57 – 61.
 13. Flowerdew, J. An educational or process approach to the teaching of professional genres. ELT Journal 47/4. – P. 305 – 316.
 14. Bhatia. V.K. Analysing Genre: Lenguage Use in Professional Settings – L. : Longman 1993 – P.13
 15. Swales J.M. Genre Analysis: English in Academic and Research Settings- Cambridge: Cambridge University Press, 2000 p. 14 – 15.
 16. Tribble C. Some uses of electronic text in English for academic purposes. Milon and Tong, 1991. – P. 17.
 17. Tribble C. Writing. – Oxford: Oxford University Press, 1996 – 174 p.

Гіков Л. В.
(Чернівці)

АКТУАЛІЗАЦІЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ (для викладання семантики)

Стаття присвячена активізації навчання німецької мови за допомогою новітніх комп'ютерних технологій, спрямованих на прискорене передавання необхідних знань, умінь, навичок, на формування творчої самостійної особистості. У статті викладено завдання та перспективи розвитку комп'ютерного навчання іноземним мовам.

Статья посвящена активизации обучения немецкому языку при помощи новейших компьютерных технологий, направленных на ускорение передачи необходимых знаний, умений, навыков, на формирование творческой самостоятельной личности. В статье изложены задачи и перспективы развития компьютерного обучения иностранным языкам.

The article is devoted to the stepping up and activating of Modern German training by means of innovative computer technologies aimed at accelerated communication of necessary knowledge, habits and skills, creative independent personality formation. The article outlines the objectives and prospects of computer-based foreign languages training.

Який урок можна вважати ефективним? Очевидно, той, на якому учні оволодівають певною сумою знань, виробляють необхідні вміння і навички, а засвоєне (набуте) в результаті уроку є кроком вперед у розвитку особистості учня. З винаходом комп'ютерів почалась інформаційна революція, яка охопила всі сфери життя, комп'ютери знайшли широке застосування не тільки як буквально необмежене джерело інформації, але і як ефективний ресурс для навчання. Оскільки розвиток комп'ютерних технологій стрімко прогресує, то неминуче й їх дослідження, тому порушена **тема є актуальною**. Ця стаття, покликана в якійсь мірі заповнити прогалину, що утворилася в питанні про нагальну потребу ефективного використання новітніх технічних засобів навчання іноземної мови, **має за мету** допомогти викладачам практичними порадами. У даній роботі зроблено спробу висвітлити наявні новітні комп'ютерні технології й їх застосування для навчання німецької мови. Слід відзначити вагомий внесок у дослідженні цієї проблеми таких учених, як: К.І.Бондаренко, 2004; К.Б.Карпов, 1971; І.М.Кошман, 1981; М.В.Ляховицький, 1981; Р.Мартінова, 1970; І.В.Музейник, 2006; Л.П.Петрова, 2005; М.Д. Рибаків, 1986; О.О.Самарський, 1985; О.В.Якушина, 2002; Ch.Behnke, 1995; С.Бутлер, 1985; J.L.Issing/ P.Klimsa, 1995; М.Керрес, 1998; S.Jager, 1998; J.Nerbonne / A. van Essen, 1998; К.Нієманн, 1995; М.Леві, 1997; G.Reinmann-Rothmeier, 1994; R. Richter, 2000; D.Rösler, 1998; В.Рюсхофф, 1995; D.Wolff, 1995 та ін.

У сучасній світовій лінгвістиці часто з'являються дослідження, об'єктом яких є записи автентичних різножанрових усних творів. Цікавою видається праця лінгвіста І.В. Музейника про використання аудіо-і відео матеріалів у прагмалінгвістичному аналізі дискурсу, де автор справедливо вказує і на негативні сторони таких матеріалів, і зауважує, що у більшості таких аудіо-і відеозаписів спостерігається наявність великої кількості так званого „мовленнєвого шлаку” (scories) [5, с. 66], а саме: недоліки манери говоріння (незв'язність); незавершеність (саморегулювання у процесі вираження думки, неправильний початок фрази, незавершені конструкції різних видів); виправлення та переформулювання; непослідовні й нестійкі конструкції, паузи, а також раптові синтаксичні й семантичні зміни тощо. Отже, існує нагальна потреба аналізу й вирішення проблеми якості всіх аудіо-і відеозаписів, їх ретельного відбору, оскільки, приміром, діалоги в романах і театральних п'єсах за дослідженнями вчених не завжди відповідають живій розмовній мові.

На сьогодні відбір навчального відеофономатеріалу здійснюється за трьома категоріями відповідно до мовних одиниць:

Елементарний рівень відбору – відбирається те, що необхідно вивчити з аспектів мови. Це озвучені одиниці мови (звукосполучення, слова, граматичні форми), які не вчать комунікації.

Типові (глобальні) зразки або одиниці мовлення, які повинні відповідати критеріям зразковості, смислової завершеності структурного та інтонаційного оформлення.

Надфразові єдності та контекстуальні одиниці, котрі охоплюють основу фонетичного, граматичного та лексичного рівнів мови і сприяють нівелюванню рівня володіння іншомовним мовленням.

Переважає більшість німецьких науковців єдині в тому, що навіть поверхневий огляд найновіших досліджень використання комп'ютерних засобів навчання (КЗН) іноземної мови свідчить про те, що в даній парадигмі домінуючими повинні бути теоретичні засади, які, освітлюючи шлях практики, створюють конструктивні теорії навчання стосовно нових вимог [10;12; 13;14;].

До причин, які зумовлюють неминучість використання інформаційних технологій [2, с. 40-45] у сучасному процесі навчання, відносимо такі:

1. Технічний прогрес у сфері діяльності людини вимагає високої грамотності, соціальної відповідальності, дисциплінує мислення, тренує кмітливості.

2. Персональні комп'ютери стали потужнішими й дешевшими, зручнішими й легкими в користуванні, відтак доступними для все більшої кількості людей. Зауважимо, що за останні роки швидко розвивались такі пристрої, як: монітори, модеми, комп'ютерні компакт-диски, принтери, сканери тощо. Програмне забезпечення тепер може працювати із звуком, малюнками, відео, які супроводжують текст. Особливо активне використання комп'ютерів, що викликане поширенням і зростаючою популярністю мережі Інтернет.

3. Різноманітними шляхами використання комп'ютерних технологій у навчанні іноземних мов можна досягнути високої ефективності уроків, наприклад, піднесення теоретичного рівня знань, зв'язок викладання мови з лінгвокраїнознавчими реаліями, забезпечення єдності процесу навчання й виховання, раціональної організації уроку, удосконалення методів і прийомів роботи.

4. Прискорений розвиток нових технологій (інформаційних, комп'ютерних та телекомунікаційних), які охопили всі сфери нашого життя, відкривають необмежені перспективи в галузі освіти для школярів, студентів, а також представників практично всіх професій, які прагнуть безперервно підвищувати свою кваліфікацію [4, с. 4-9].

Серед комп'ютерних технологій особливе місце займає мультимедійна технологія створення програм для навчання іноземних мов, яка базується на використанні в сучасному персональному комп'ютері мультимедійних (ММ) засобів, а саме: CD-ROM-пристрою для запису та зберігання різних видів інформації (звукової, графічної, текстової); звукової карти для відтворення та запису звукової інформації; колонок та мікрофону. Сучасний персональний комп'ютер може відтворювати на екрані дисплея текст у будь-якому вигляді, різноманітну статичну графіку (малюнки, фотографії, схеми, таблиці), динамічне зображення (мультиплікацію, відеофрагмент) і звук (мова, музика, функціональні шуми і звуки) [1, с. 85-86]. Текст і зображення можуть бути кольоровими, супроводжуватися фонограмою тексту і звуковими ефектами.

Найкращі такі програми (СВТ-Programm) [8, с. 170-209] вчать вимові, граматиці, лексиці. В діалогах, сценках (із застосуванням відео), іграх, вправах, учень (студент) може вибирати придатний для нього рівень складності і темп. Всі програми інтерактивні, тобто учень і машина взаємодіють, програма реагує на відповідь учня і діє відповідно. ММ засоби дозволяють створити активне кероване комунікативне середовище, в якому здійснюється навчання. В даному випадку комп'ютер може виконувати функцію як відтворення реальної комунікативної ситуації, так і управління

ня навчальною та комунікативною діяльністю учня. Взаємодія учня з комп'ютером, таким чином, переходить із простого обміну інформацією або виконання команд в багатогранну діяльність в цьому середовищі, завдяки чому перед учнем відкриваються дійсно необмежені можливості. Для ефективної дієвості таких навчальних середовищ (computergestützte Lernumgebungen) німецькі вчені розробили такі вимоги:

- а) спонукання учня до динамічної взаємодії складними й по-можливості близькими до реальності ситуаціями;
- б) стимулювання роботи над постановкою завдання з різних перспектив, щоб адаптувати здобуті знання;
- в) спрощення автономного навчання, організовуючи допомогу та індивідуалізовані консультативні заходи;
- г) сприяння співпраці учнів з метою активізації засвоєння багато перспективних знань [8; 11; 12; 13; 14, S. 74-75].

Для втілення названих вище вимог дослідник комп'ютерної лінгвістики й методики викладання Х. Бенке, проаналізувавши основні концептуальні моменти, запропонував програмну структуру з такими компонентами: робочий матеріал (інструменти для вирішення завдань); джерела інформації (для надання професійних знань для вирішення завдань); довідкові матеріали (допомога в орієнтуванні та поради з вивчення); завдання; додаткові послуги (для розширення доповнюючими системними складовими функціональності навчального оточення) [8, S. 175-178].

Слід зауважити, що ефективність використання комп'ютера полягає в його багатогранних дидактичних можливостях, наприклад: підтримка природного і дружнього діалогу з учнем; пред'явлення навчальної інформації в зоровій (текстовій та графічній) формі на екрані дисплея і звуковій формі; можливість створення запланованої реакції на повідомлення, що вводяться; обробка, зберігання та друк введеної інформації; оперативний зворотний зв'язок; забезпечення практично необмеженими можливостями повторення навчального матеріалу.

Концептуальне значення у наукових пошуках аналізованої проблеми має створення автоматизованих навчальних курсів (АУК) [3, с. 35]. Наголосимо також, що будь-який АУК, що використовується в процесі навчання іноземним мовам, повинен: бути органічно пов'язаним з основним курсом навчання за своїм змістом; використовувати всі технічні й дидактичні можливості персонального комп'ютера; забезпечувати зворотний зв'язок; бути доступним, цікавим та ефективним; відображати головні дидактичні принципи навчання: адекватності, усвідомленості, системності, проблемності, наочності та індивідуалізації, а також провідного принципу методики навчання іноземних мов – принципу комунікативності. За сучасних умов нагромаджений значний як зарубіжний, так і вітчизняний досвід створення АУК, які, в основному, є мультимедійними продуктами й в доступній наочній формі пропонують учню певним чином організовані знання та засоби їх контролю. Серед них найбільш відомі – „Sprachkurs Deutsch“, „Besser Deutsch sprechen“, „Video-Aussprachetrainer Deutsch“, „GSCCE Deutsch“.

Варто зауважити, що був період, коли у методиці мови не ставили питання про зв'язок теорії, тобто граматики, з практикою (вправами); взагалі ігнорували потребу вивчення в школі граматики, будь-яких теоретичних відомостей з мови. Вважаючи основою вироблення навичок грамотного письма зорові, слухові чи моторні сприймання й уявлення учнів, навчання мови зводились до голої практики – механічного списування з готових зразків. Будучи окремим аспектом, граматика сьогодні невід'ємна від навчання мовленнєвої діяльності і служить засобом для забезпечення та здійснення комунікацій. Оскільки німецька граматика досить складна почасти у плані побудови підрядних речень, вживання поширеного означення, займенникових прислівників, інфінітивних конструкцій, вибору часток і прийменників, превалювання пасивного стану тощо, то використання мультимедійних курсів навчання, зокрема курсу GCSE, для навчання писемного мовлення особливо актуальне. Цей курс, включаючи 5 програмних навчальних модулів, пропонує навчання писемного мовлення й підготовку до нього (граматику й пунктуацію). Курс є інтерактивним, використовує різноманітні методи навчання, зокрема тести та цікаву рольову гру, у якій студент виступає у ролі редактора, і яка містить нетрадиційні методи оцінювання (бали, підрахунок часу), створюючи додаткову мотивацію для роботи студента з курсом.

Очевидно, що сучасний ступінь розвитку комп'ютерних технологій відкрив величезні можливості використання Інтернет-ресурсів [7, с. 10-15]. В комп'ютері німецьку мову подають за допомогою аудіо, відео та анімації. Всі тексти в Інтернеті автентичні. Вправи в електронних навчальних курсах підходять для самостійної роботи студентів, оскільки у вигляді допомоги до них до-

даються граматичні таблиці й лексичні структури.

Залишається актуальною необхідність проаналізувати навчальні матеріали, що виділяються в середовищі мультимедіа, наприклад: енциклопедії, електронні підручники й електронні словники. До енциклопедій належать власне енциклопедії, а також путівники, що містять інформацію про музеї, виставки, галереї тощо. Однак енциклопедії, з точки зору зворотного зв'язку, тобто можливості активної взаємодії студента з комп'ютером, знаходяться на нижчому рівні, тому що містять тільки інформацію (іноді у формі відеофрагментів з озвученим текстом, музичних фрагментів тощо), але не надають відповідної допомоги, приміром, змога спілкування студента з комп'ютером, виправлення помилок.

Часто використовують мультимедійні підручники, перевагою яких є мобільність, а також доступність зв'язку, адекватність рівню сучасних наукових знань, а недоліком – не зовсім добра фізіологічність дисплея як засобу сприйняття інформації (зручніше та ефективніше читати книги, ніж сприймати з екрану текстову інформацію). Відтак електронний підручник є комплектом програм, які навчають, контролюють, моделюють та відображають основний науковий зміст навчальної дисципліни. Такий підручник часто доповнює звичайний і особливо ефективний у тих випадках, коли необхідно забезпечити практично миттєвий зворотній зв'язок, допомогти швидко знайти необхідну інформацію (у тому числі контекстний пошук), суттєво зекономити час, швидко перевірити знання конкретного розділу [6, с. 57-60].

Не менш відомі електронні словники як систематизована лексична інформація, що зберігається в пам'яті комп'ютера, а також комплекс програм для обробки цієї інформації і подання її на екран. Вони поєднують у собі функції пошуку необхідного матеріалу, демонстрування мовних закономірностей і засвоєння інформації за допомогою спеціальної системи вправ та використовують звукові засоби мультимедійних комп'ютерів для відтворення вимови (*sprechendes Wörterbuch, Glossare etc.*) [8, S. 76-77]. Слід зазначити, що поширення компакт-дисків з програмами словників та енциклопедій створює користувачеві зручні умови для пошуку необхідної інформації (прискорює пошук за допомогою комп'ютера) без використання багатотомних видань.

Не зайвим буде зауважити, що звичними в сьогоденному використанні ІТ є електронна пошта для обміну інформацією та листування, мережа Web для отримання навчальних матеріалів, телеконференції і форуми з метою отримання нових ідей і пропозицій для вирішення конкретних проблем.

З'ясуємо далі можливості, які дає вчителю мережа Інтернет:

- вчитель може запропонувати учневі ті чи інші автентичні матеріали для читання з теми, що вивчається;
- якщо комп'ютер має звукову плату, можна записати також звукову інформацію, скоротивши її до потрібних розмірів на магнітофоні;
- провести усне обговорення отриманих електронною поштою листів від партнерів по проекту;
- провести в групах співробітництва обговорення, дискусію з проблемної інформації, отриманої із ресурсів мережі Інтернет;
- провести лінгвістичний аналіз повідомлень, усних чи письмових висловів носіїв мови, що містять в собі прислів'я та приказки, які відображають специфіку функціонування німецької мови в культурі народу;
- використовувати хоча б фрагментарно художні твори німецьких авторів, отриманих у віртуальних бібліотеках;
- використовувати матеріали електронних граматичних довідників, запропоновані в них вправи.

Ефективне також використання комп'ютерів для керування і контролю над заняттями: можна давати завдання, аналізувати результати роботи студентів, контролювати відвідування, вести облік успішності, робити статистичний аналіз оцінок, оцінювати класи як в цілому, так і кожного студента окремо.

Без сумніву, слід активно використовувати матеріали Інтернету у роботі над проектом, оскільки завжди є можливість користуватися, якщо це необхідно, найсвіжішою інформацією чи підібрати відповідний дайджест з тієї чи іншої проблеми. Для успішної роботи над проектом можна користуватися послугами чатів, телеконференції чи електронної пошти, щоб отримати думку носія мови з питання, що розглядається, жителів країни, мова якої вивчається, та обговорити на уроці різні точки зору на одну й ту ж проблему (наприклад, події в різних кінцях світу, особливості освіти в країнах). При цьому є можливість підібрати необхідні й цікаві ілюстрації. Пошук необхідної інформації приводить учасників проекту до віртуальних бібліотек, баз даних, віртуальних кафе та музеїв, на різні інформаційні та освітні сервери. Таким чином комп'ютеризація долає географічні бар'єри і зберігає час, об'єднує знання й інтелект.

У тісному зв'язку з вище сказаним схарактеризуємо найновішу й найпотужнішу програму ZARB (автор: Hans Zyburg, Bielefeld, Deutschland, info@zyburg.com.), яка виконує 70 функцій і пропонує незліченну кількість нових можливостей спеціально для навчання і вивчення німецької мови. До новинок програми належать:

- шість наборів прихованих шрифтів (True-Type-Fonts);
- таблиці сильних та неправильних дієслів для німецької мови (старий та новий правопис), англійська та нідерландська;
- обширна база даних з дієсловами та частинами мови для німецької, англійської, французької, нідерландської, іспанської, італійської, польської та латинської мов;
- на додаток нижньосаксонський лексичний мінімум за професором Менцелем.

Програма пропонує:

- самостійно створювати привабливі вправи та вимогливі тести;
- вправи з лексики, розуміння тексту, правопису та граматики;
- різні за тематикою німецькі та іноземні тексти;
- різноманітні кросворди, вправи на відгадування та багато іншого.

Заслуговує на увагу і практичне втілення програми „Die Zarb-Ideenkiste“ (укладач: Ursula Hänggi, Schiffhausen, Schweiz), до змісту якої належать теми: Thema A: Wald, Bäume, Wachsen – „Die Eiche“; Thema B: Haustiere – „Hund“; Thema C: „Sternbilder“; Thema D: „Zahlwörter im Fremdsprachenunterricht- „Un, deux, trois, etc.“; Thema E: „Rotkäppchen im Deutschunterricht“. Завдання до теми подано в такому порядку: короткий основний текст і сім вправ до тексту, які можна урізноманітнювати і продовжувати:

- Funktion „Text schütteln“ !Bringe die Sätze in die richtige Reihenfolge.
- Funktion „Lückentext“ und „Wortrückwärts“ !Setze die fehlenden Wörter ein.
- Funktion „Wortsuchrätsel“ !Findest du alle zehn Verben?
- Funktion „Kammrätsel“! Bringst du jeweils einige dieser Wörter in den Feldern der zwei Gitter unter?
- Funktion „Lückentext“ Lückentexte sind in vielfältigen Varianten möglich. Sie können sowohl

als Einsetzübung mit verschiedenen Schwierigkeitsgraden – als Diktatvorbereitung, oder als Leseübung verwendet werden. a) Lücken anstelle von Diphthongen !Setze die fehlenden Buchstaben ein. b) Lücken anstelle von Artikeln und Pronomen !Bitte richtig einsetzen.

- Funktion „Schlangentext“ und „Spaßformat“ !Im folgenden Kästchen stehen drei Sätze. Markiere die Wortgrenzen, die groß und klein zu schreibenden Buchstaben und setze die Satzzeichen.
- Funktion „Wort schütteln“! Erkennst du die Wörter auch in dieser Form? (mneeken... tflazp... fnleentta...)

Можна стверджувати, що декотрі переваги засобів комп'ютерних технологій для учнів (студентів) є особливо важливими, наприклад:

- відсутність комплексу «страху незнання», тому що діяльність переноситься із публічної сфери в особисту;
- включення функції самоконтролю та самооцінки;
- досвід навчального діалогу (в групі);
- підвищення ефективності навчання.

Абстрактні образи, проникнення в соціальне середовище вивчення мови, музикальний фон – все це створює психологічну атмосферу позитивного емоціонального настрою студента, яка полегшує процес засвоєння іноземних мов. Звідси впливає мотивація успіху при вивченні німецької мови.

Підсумуємо, що вдосконалення методів і прийомів роботи у навчанні німецької мови вимагає знання й ефективного використання новітніх інформаційних технологій, що, не сковуючи ініціативи та творчості учителя, уможливають повноцінне засвоєння й розуміння мовного матеріалу, повторення вивченого, закріплення знань і навичок, піднесення якості навчання, його наукового й ідейного змісту та узагальнення всього нового, що буде з'являтися у практиці викладання мови. Без сумніву, комп'ютерним засобам навчання належить велике майбутнє, що приведе до серйозних змін у навчальному процесі. Дальша розробка проблеми вимагає наукового висвітлення типології уроків з використанням технологічних новацій; обґрунтування доцільності різних структурних варіантів; пошуків нових ефективніших методів і прийомів навчання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондаренко К.І., Шовкова Т.А. Комп'ютер як помічник викладача іноземної мови // Вісник Акад. Адакатури України. – 2004. – Вип.1. – С.83-89.
2. Давиденко Ю.Є. Використання інформаційно-комунікативних технологій для мовної освіти // Інозем. мови. – 2005. - №3. – С. 40-45.

3. Ляховицкий М.В., Кошман И.М. Технические средства в обучении иностранным языкам. – М., 1981. – 70 с.
4. Мартинова Р. Ефективні технології навчання іноземних мов // Педагогічна газета. – 1997, №11. – С. 4-9.
5. Музейник И.В. Об использовании аудио- и видеоматериалов в прагмалингвистическом анализе дискурса // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна № 725. – Харків: Константа, 2006. – Вип.48. – С. 65-68.
6. Петрова Л.П. Использование компьютеров на уроках иностранного языка – потребность времени // Иностр. языки в школе. – 2005. – №5. – С. 57-60.
7. Якушина Е.В. Методика обучения работы с информационными ресурсами на основе действующей модели Интернета: Автореф. дисс... канд. пед. наук. – М., 2002. – 20 с.
8. Behnke Ch. (1995): Computergestützte Lern- und Arbeitsumgebung. Ein bildungstechnologischer Ansatz und seine pädagogische Begründung. Frankfurt a.M.
9. Butler C. (1985): Computers in linguistics. Oxford.
10. Jager S., J. Nerbonne/A. van Essen. (1998): Language teaching and language technology. Lisse.
11. Issing J.L./Klimsa P.(1995): Information und Lernen mit Multimedia. Weinheim.
12. Kerres M.(1998): Multimediale und telemediale Lernumgebungen. Konzeption und Entwicklung. München / Wien.
13. Reinmann-Rothmeier G.(1994): Computerunterstützte Lernumgebungen. Planung, Gestaltung und Bewertung. München.
14. Richter R. Selbst gesteuerter Ausspracherwerb via Multitimedia. Lerntheoretische und fertigkeitbezogene Anforderungen an multimediale Lernumgebungen // Deutsch als Fremdsprache. – Leipzig: Herder-Institut, 2000. – Nr. 2. – S. 73-81.
15. <http://www.zarb.de>

**Грижак Л. М.
(Чернівці)**

ЛІНГВОСТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВЖИВАННЯ ДЕТЕРМІНАТИВІВ У РІЗНИХ ТИПАХ ДИСКУРСУ

У статті автор використовує методи математичної статистики на підтвердження гіпотези, що частотність використання означених/неозначених іменних груп є характерною ознакою типу дискурсу.

В статье автор использует методы математической статистики на подтверждение гипотезы, что частотность использования определенных/неопределенных именных групп является особенностью каждого типа дискурса.

In the paper the author employs a range of statistical formulas to demonstrate that distribution of definite and indefinite noun groups can serve as a means of discourses discrimination.

Метою роботи є підтвердження гіпотези, що кожний тип дискурсу вирізняється власною системою способів детермінації номінативів, тому частотність і специфіка використання маркерів означеності / неозначеності можуть слугувати характерною відзнакою окремого типу дискурсу та їх стилерозрізнавальним фактором.

Предметом дослідження стали означені й неозначені іменні групи у трьох типах дискурсу – художньому, публіцистичному та науковому.

Актуальність дослідження зумовлена орієнтацією сучасних мовознавчих досліджень на вивчення граматичних явищ у дискурсі та відсутністю лінгвостатистичних досліджень категорії означеності/неозначеності з використанням методів математичної статистики.

Для того, щоб встановити взаємозв'язок між способами вираження категорії означеності / неозначеності у трьох досліджуваних дискурсах, виявити певні статистичні закономірності у розподілі в них означених та неозначених детермінативів у препозиції до номінативів та дати лінгвостилістичну інтерпретацію отриманим даним, ми скористалися квантитативними методами обробки даних, запропонованими В.В. Левицьким [2]. У нашій роботі застосовуються два основні прийоми статистичного порівняння: кореляційний аналіз та критерій χ^2 -квадрат.

Матеріалом для проведення лінгвостатистичного аналізу стали тексти різних дискурсних типів – художній дискурс (ХД - далі): уривки романів та оповідання англомовних письменників [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7]; публіцистичний дискурс (ПД - далі) статті з Інтернет-видань газет “The Guardian” [8; 9; 10; 11], “The Observer” [12], “The Times” [13], “The Washington Post” [14]; науковий дискурс (НД – далі) збірка статей із наукових журналів видавництва Оксфордського та Кембриджського університетів [15; 16; 17; 18; 19; 20; 21].

Кожен тип дискурсу представлений в експерименті сімома репрезентативними вибірками по